

Jolette van Eijden *Putter Stoomgemaal Na 35 Jaar Diepe Rust Weer Operationeel*

Het Putter Stoomgemaal is weer in werking gesteld. Op vrijdag 16 juni 2006 heeft de loco-burgemeester voor genodigden de officiële handeling verricht en een dag later mocht het grote publiek de resultaten van de restauratie bewonderen. Onderstaand in vogelvlucht de informatie zoals die eerder deze maand is gepubliceerd in De Puttenaer. Een volgende keer zullen we uitgebreider ingaan op de historie van het Putter Stoomgemaal.

Afb.1. Loco-burgemeester Frits Fabriek aan het werk gezet.

Frits Fabriek kreeg speciaal voor de officiële openingshandeling - een draai aan het handwiel van de stoommachine - een blauwe kiel aan. Met deze handeling heeft de loco-burgemeester naar eigen zeggen "de schone slaapster wakker gekust" en opnieuw in werking gesteld. In zijn

toespraak vergeleek Fabriek het Putter Stoomgemaal met Doornroosje, in diepe slaap verzonken, om ooit door een knappe prins op het witte paard wakker gekust te worden. En hij mocht die prins

Afb.2 De vrijwilligers werden stuk voor stuk door Willem van de Klok in het zonnetje gezet.

zijn.

Het gemaal werd eind 1885 gebouwd op de fundamenteën van de oude Putter Molen. Het heeft 85 jaar dienstgedaan om samen met zijn grote broer Hertog Reijnhout de 650 jaar oude zeepolder Arkemheen droog te houden. Sinds 1971, toen het elektrisch gemaal zijn taak overnam, is het stoomgemaal in ruste. Het werd een rijksmonument in 1976 en wordt nu gezien als industrieel erfgoed.

Afb. 3. Marja en Willem van de Klok kregen een maquette van het Putter Stoomgemaal aangeboden

Het Putter Stoomgemaal werd in 1980 gekocht door Willem en Marja van de Klok. In eerste instantie omdat het zo'n geweldig uniek plekje was, maar ook met een achterliggende gedachte. „Willem had toen wel het plan om, zodra hij wat meer tijd zou hebben, het stoomgemaal op te knappen”, vertelt Marja. Maar dat heeft lang geduurd. Er zijn in de tussentijd wel enkele kleine restauratieprojecten geweest om het gemaal voor verval te behoeden maar sinds 2000

zijn Marja en Willem met behulp van vele vrijwilligers bezig om het gemaal weer operationeel te maken. De vrijwilligers, voor een groot deel ook betrokken geweest bij de restauratie van het Nijkerker stoomgemaal Hertog Reijnhout, hebben zich vooral beziggehouden met het machinale gedeelte. Willem: „Zonder

Afb. 4. Vrijwilligers stoken de ketel.

de vrijwilligers was dit absoluut niet te doen geweest. Ik schat dat er zeker 8000 uur aan gewerkt is. Twee vrijwilligers van het eerste uur, Arie Nachtegaal en Rob Bosman, hebben de restauratie ingang gezet. Arie heeft de voltooiing helaas niet mee mogen maken. Hij overleed in 2004.”

De restauratie was een grote klus maar Marja heeft nooit de moed laten zakken, zelfs niet toen de oude ketel werd afgekeurd. „Ik heb nooit gedacht ‘waar ben ik aan begonnen’. Ik heb er altijd vertrouwen in gehad dat het goed zou komen. Je moet gewoon lange adem hebben.” Willem: „Het is ons kind geworden, daar mag je van genieten, je mag er trots op zijn en ervoor zorgen.”

Plannen voor de toekomst zijn er volop. Binnenkort wordt gestart met de bouw van een schuur waarin de oude ketel wordt ondergebracht en een kleine

werkplaats wordt ingericht. Er komen informatieborden voor de bezoekers en er worden draaidagen gehouden. De eerste was al gelijk afgelopen zaterdag, zodat ook het grote publiek het resultaat van de restauratie kon bezichtigen. De volgende draaidagen staan gepland op 5 augustus, 9 september en 14 oktober. De

laatste machinist uit 1971, Anton van de Burcht, zal terugkeren naar zijn oude stek om na 35 jaar opnieuw de taak van machinist van het Putter Stoomgemaal op zich te nemen. De schoorsteen rookt weer en de machine is weer aan het werk. Op 16 juni 2006, 120 jaar na zijn geboorte, is het geheel gerestaureerde Putter Stoomgemaal aan een tweede jeugd begonnen. Een mijlpaal is bereikt.

+++